

SÜREYYA H. ŞEHİDOĞLU

İsmail Habip, Kurtuluş Savaşı'nı anlatırken: "... Bu harp Türk'le Yunan'ın cengi değil, elinden her şeyi alınanla elinde her şeyi olanın çengiydi bu harp: Onlar askerlerini vagonlarla, biz çarıklarla sevk ediyorduk, onlar mühimmatlarını kamyonlarla getiriyor, biz kadınlarımızın sırtında taşıyorduk. Onların otomobillerine karşı bizde kağnılar vardı. Düşman, yağmur yerine kurşun, kurşun yerine gülle, gülle yerine zelzele yağdırırken biz, zaman oldu ki, her gülleye bir kurşun, her kurşuna bir süngü, her süngüye bir yumrukla mukabele ettik; öyleyken yenilmek onlara, yenmek bize düştü." diyor1.

Savaşın sürdüğü sürede, halkın, malının bir bölümünü seve seve verdiği "Tekâlif-i Milliye" uygulamasından başka varlıklı yurttaşlarımızın da orduya önemli katkıları oluyordu.

Erzurumlu Nafiz Bey'in** satın alarak orduya armağan ettiği üç uçak bunların en önemlisidir. Orduca (Erzurumlu Nafiz I-II-III) diye adlandırılan bu uçakların tesliminden sonra Atatürk, İnönü, B.M. Meclisi başkanlarının çektiği tellerin fotokopileri, Nafiz Bey'in oğlu Sabahattin Kotan tarafından bana verilmiştir.

Bu belgeleri aşağıda sunuyoruz:

Mahreci : Ankara
Numarası: 5406
Kelime : 20
İnebolu'da Erzurumlu Nafiz Beyefendi'ye
Hamiiyet-i vataniyeniz şayanı şükrandır. Telgrafınız yarın Meclis'te alenen okunacaktır
efendim. 11.12.336

Büyük Millet Meclisi Reisi
Mustafa Kemal

Mahreci : Garp Cephesi
Numarası: 6
Kelime: 40
İnebolu'da Tüccardan Erzurumlu Nafiz Beyefendi'ye
Orduya ihda buyuruları tayyare bugün Eskişehir'e vasıl olmuştur. İnşallah eser-i himmetiniz
büyük muzafferiyetlerin kazanılmasına...
Bilhassa takdim-i tebrikât ve teşekkürat ederim Efendim. 1 Temmuz 337

Garp Cephesi Kumandanı
İsmet

*

Mahreci : Garp Cephesi
Kelime : 17
Ankara'da Tüccaran-ı Mütebereden Erzurumlu Nafiz Beyefendi'ye
Bilmukabele arz-ı tebrikât eder ve istihlâs-ı vatan yolundaki mücahedemize hidamat-ı
bergüzidelerinden dolayı teşekküratımı tekrar eylerim. 77 Haziran 337

B.M.M. Riyaseti

Ankara

Baş Kitabet Kalemi

12/5/337

270/557

Tüccardan Erzurumlu Nafiz. Bey'e
Ordu-yu Millî'ye bu kene de bir ikinci tayyare ihdası suretiyle ibraz buyurulan hamiyetten
Meclis heyet-i umumiyesi haberdar edilmiştir.
Beyan-ı teşekkür olunur Efendim.

Büyük Millet Meclisi Sanisi
Adnan İmza

Alındığı Mah. Ankara
Tarihi: 2/2/3
Saat: 4.20

Mahreci : B.M. Meclisi
Numarası: 78
Kelime : 20
İnebolu'da Erzurumlu Hacı Ahmedzade Nafiz Bey'e
Orduya hediye buyurulan tayyarelerden dolayı Büyük Millet Meclisi namına beyan-ı
teşekkür ederim Efendim. 2/2/37

Büyük Millet Meclisi
Reis Vekili
Hasan Fehmi

Mahreci : Garp Cephesi

Alındığı

Tarih: 19

Numarası: 871

Saat: 10.5

Kelime : 80
Ankara'da Erzurumlu Nafiz Beyefendi'ye
Orduya ihda buyurulan ve nam-ı âlilerine izafe edilen tayyare 13/5/37 tarihinde uçmuş ve
Aksu'da bulunan düşman üzerine bombalar atmıştır. Ahiren Aksu'daki muhbirimizden
alınan malûmattan tayyaremiz tarafından atılan bombalardan biri nakliye kollarına
tesadüfünde yirmi mekkâri hayvanı telef ve mecruh olmuş ve diğer bir bomba da Seyid
Alaşehir köyünde düşman piyade bölüğü üzerine düştüğü bildirilmiştir. Pek kıymattar bir
hediyeniz olan tayyare ile ilk vazifeyi kemal-i muvaffakiyetle ifa edenler tayyareci Vahid ve
Basri efendiler olduğunu cevaben ihtiramatıma terdifen arz eylerim Efendim 18/Mayıs/37

Garp
İsmet

Cephesi

Komutanı

Nafiz Bey'in uçak bağışı dışında orduya yaptığı diğer yardımlar da vardır. Bu yardımlardan birisi de orduya 203 arka çantası armağanıdır. Bu armağan üzerine kendisine çekilen telgraf aşağıdadır:

Kastamonu Ve Havalisi Kumandanlığı

Kastamonu
16.4.37

Şube

4

Adet

2948

İnebolu 'da Tüccar Erzurumlu Nafiz Bey 'e

Dava-yı millî uğrunda mücadele-i vataniyede bulunan orduya şimdiye kadar gösterdiğiniz asar-ı hamiyet ve fedakâriye zamimeten bu kene de kolordu efradı için ihda buyurduğunuz ikiyüzüç arka çantası vü'rud ederek efrada tevzi edilmiş olmakla memleketin böyle buhranlı bir zamanında vazife-i vataniye ve hüsn-ü insaniyetin emsalinize faik bir surette ibzalinden dolayı *teşekkür* *olunur* *Efendim.*

Kastamonu

Havalisi

İmza

Ve

Kumandanı

Erzurumlu Nafiz Bey'in, bu yardımlar dışında orduya doğrudan maddi yardımları da bulunmaktadır.

1 İsmail Habip Sevük: 0 Şamanlar, s. 158. Kültür Bakanlığı Yayını 1981.

** Nafiz Kotan, 1885 yılında Erzurum'da doğdu. Babası Hacı Ahmet Efendi'dir. Öğrenimini Erzurum'da yapmış, 1913'te İstanbul'a göçmüş, 1915'te yine müteahhit olarak Ankara'da çalışmış, zafer sonrası Ankara'nın imarına önemli katkıları olmuştur. 1946 yılında öldü.